قلعه رستم؛ افسانه‌ای در دل کویر

گروه فرهنگ- قلعه رستم، در ۷۰ کیلومتری جنوب غربی زابل، بعد از شهر سوخته خارج از جاده اصلی بنایی وسیع و مربوط به دوران سلجوقی تا صفوی بوده و محوطه ای که قلعه در آن قرار دارد معروف به محوطه حوضدار است. در این منطقه بقایای یک شهر باستانی با آجرکاری و ساختمان های متعدد و سر در ورودی، برج نگهبانی و ۱۵ برج دفاعی است.این قلعه بزرگ ترین قلعه دوران صفوی و مربوط به خان های سیستانی در زمان صفویه است که با نام های رئیس رستم و رئیس بهمن در منطقه حوضدار حکومت می کردند، قلعه رستم بزرگ ترین و با عظمت ترین قلعه دوران اسلامی سیستان محسوب می شود که عظمت آن منطقه به آن جنبه افسانه ای تاریخی داده و به نام بزرگ ترین و نام آورترین شخصیت سیستان یعنی رستم نام گذاری شده است، مجموعه ای حدود ۱۵ تپه مربوط به پیش از تاریخ نیز در این منطقه وجود دارد. عناصر اصلی معماری قلعه، عبارت است از سر در ورودی که در جبهه شرقی قرار دارد، برج های نگهبانی و تدافعی متعلق به حصار قلعه، خندق، یخدان و از همه مهم تر قسمت شاه نشین آن است، همچنین دیگر تاسیسات مسکونی داخل قلعه تا حدودی تخریب شده است.

هنر دست زنان بلوچ زیر چرخ ماشینی شدن

ذوالفقاری- هنر، تلاشی برای معنا بخشیدن به زندگی و کمالات انسانی است، هنر قدیم ایران هم هنر بود و هم صنعت. سوزن‌دوزی یا نخ‌دوزی یکی از هنرها و روش‌های دیرینه آرایش جامه است که به ویژه در میان زنان بلوچ رواج داشت و دارد. سوزن‌دوزی اصیل بلوچ علاوه بر این که یک هنر است در گذشته منبع درآمد خوبی برای بسیاری از خانواده‌های بلوچ محسوب می شد که به تازگی تحت تاثیر توسعه و ماشینی شدن قرار دارد به گونه ای که حتی می تواند سبب رکود هنر دستان زنان بلوچ شود.یکی از استادان فرهنگ و زبان های باستانی در این باره می گوید: سوزن دوزی نقوشی است که بیشتر به صورت اشکال هندسی با استفاده از پارچه و نخ به وسیله سوزن ایجاد شده است و بیشتر برای تزیین لباس زنان و دختران استفاده می شود، این هنر به قدری در بلوچستان رایج است که به آن بلوچی دوزی هم می گویند.

«موسی محمودزهی» با بیان این که سوزن دوزی را می توان یکی از مهم ترین شاخصه های هنر بلوچستان قلمداد کرد می افزاید: بخشی از سوزن دوزی بلوچی ریشه در سوزن دوزی های ایرانی دارد در هند و چین قدیم هم جامه های زربفت تولید و به سرزمین های مختلف به عنوان هدیه یا کالاهای تجاری صادر می شد و می توان حدس زد که این ارتباط تجاری بر هنر سوزن دوزی بلوچی موثر بوده است.وی ادامه می دهد: بلوچستان صحنه عبور بسیاری از جهان گشایان و خط جداکننده میان ایران و شبه قاره هند بود و این موقعیت جغرافیایی در وضعیت سوزن دوزی آن به طور قطع موثر بود، سوزن دوزی امروزی نیز یکی از رودوزی های منحصر به فرد محسوب می شود و هنری برخوردار از ظرافت دوخت و تنوع رنگ است که بیانگر ذوق، سلیقه، ابتکار و استعداد قابل تحسین سنت و هنر منطقه بلوچستان است.

ریشه در تاریخ و فرهنگ قومی

به گفته وی بن مایه های این هنر هم مطابق با زندگی ساده مردم این منطقه بوده است و ریشه های این هنر را می توان در لایه های زیرین تاریخ و فرهنگ قومی مردم این سامان جست و جو کرد. سوزن دوزی با زندگی روزمره زنان بلوچستان درآمیخته بود و در گذشته هر دختری به موازات آموزش اصول زندگی، سوزن دوزی را نیز فرا می گرفت و آن را از ضروریات زندگی خود تلقی می کرد، دختران از سنین خردسالی این هنر را از مادران یا اطرافیان خود فرا می گرفتند گاهی یک زن مجرب سوزن دوز دیگران را آموزش می داد این خود عاملی برای انتقال فرهنگی از نسلی به نسل دیگر بود. سوزن دوزی یک هنر زنانه بود و زنان بلوچ در همه زمینه ها از جمله طراحی و دوزندگی به هنرنمایی می پرداختند.در این هنر نوع طرح ها، نقوش و پارچه براساس سن افراد و با توجه به اقتصاد خانواده متفاوت بود گاه همه سطح پارچه سوزن دوزی می شد و پارچه سوزن دوزی شده با پولک و مهره و مروارید بیشتر مزین می شد.وی اظهار می کند: سوزن دوزی امروزی دارای چندین شاخه است از جمله سوزن دوزی زنانه بلوچی، پولک، آیینه، سکه، پریوار، منجوق و خامه دوزی، به نظر می آید که سوزن دوزی زنانه بلوچی از اصیل ترین و معروف ترین انواع سوزن دوزی است گمان می رود که این هنر قبل از استفاده از زیورآلات زرین و سیمین مورد استفاده بوده است.

وی با اشاره به انواع این هنر می گوید: از نظر روش کار سه نوع سوزن دوزی به صورت های پرکار، میان کار و کم کار قابل شناسایی است که برحسب میزان کاری که روی پارچه انجام می شود این نام ها به آن ها داده شده، در این باره نوع پارچه برای هر کار نیز متفاوت است.

سبقت دستگاه ها از هنر دست زنان بلوچ

در گذشته سوزن دوزی هنری کاملاً دستی بود و ماشین در آن نقشی نداشت اما امروزه به مدد ماشین نمونه هایی از سوزن دوزی بلوچی به صورت انبوه تولید می شود هر چند که کار ماشین به هیچ وجه قابل مقایسه با کار سوزن دوزی دستی نیست اما بیم آن می رود که کم کم این هنر ظریف و زیبا از اختیار زنان بلوچ خارج شده و ماشینی شدن سبب رکود در کار سوزن دوزی این هنر معروف بلوچستان شود.

وی تصریح می کند: امروزه نمونه های سوزن دوزی قدیمی در روستاها بیشتر قابل ملاحظه است در شهرها به نمونه های جدید بیشتر توجه می شود و در بازارهای فروش نیز تنوع بیشتر است. این هنر در زابل، بم، نرماشیر، رودبار، جیرفت و هرمزگان هم رواج دارد که با سوزن دوزی بلوچی ارتباط مستقیمی دارد.بسیاری از مردم افغانستان هم در اثر مهاجرت به بلوچستان این هنر را آموخته و با خود به کشورشان برده اند و اکنون در بخش هایی از این منطقه هم زنان به کار سوزن دوزی می پردازند سوزن دوزی بلوچی امروزه شهرت جهانی یافته و لازم است که با نوآوری هایی در کنار آن چه از گذشته مانده به غنای هنری، فرهنگی و وجه اقتصادی آن افزوده شود.به گفته محمودزهی سوزن دوزی بلوچی با طرح و الگو و دستان هنرمندی خاص انجام می پذیرد و استادکار خبره می طلبد، همه دوخت ها در این هنر هر چند ریز و کوچک باشد، دارای نام است. قبل از رواج پارچه های خارجی به صورت انبوه، بخشی از پارچه مورد نیاز بلوچستان توسط پارچه بافان محلی به نام جولاهگی ها با مواد اولیه بومی تهیه می شد زنان و مردان در تهیه پارچه با هم همکاری کرده و افراد جولاهگی خود پارچه ها و نخ ها را رنگ می کردند.وی با بیان این که زمان آغاز هنر سوزن دوزی به دلیل نبود منابع به درستی مشخص نیست اما از قدمت بالایی برخوردار است تصریح می کند: همه زنان و دختران لباس سوزن دوزی با درجات ارزشی مختلفی می پوشیدند. نقش های نمادین با عقاید، طبیعت و معیشت مردم مرتبط بود و از لحاظ فرهنگی، سوزن دوزی روی لباس زنانه نزد مردم قوم دارای ارزش خاصی است. وی ادامه می دهد: نارنجی و سرخ به عنوان رنگ های اصلی، سبز و سفید، سیاه و قهوه ای به عنوان رنگ های فرعی به کار می رفت. برای سوزن دوزی موضوع انتخاب رنگ ها خیلی مهم است و از موضوع های خیلی مهمی مانند هیجانات و حالات روحی و روانی مردم بلوچ و به خصوص زنان حمایت می کند، امروزه نوع و ترکیب رنگ ها در شهرها و روستاها تا حدودی متفاوت است و همچنین از گذشته تا حال گرایش از رنگ های روشن به رنگ های تیره بیشتر شده است. در گذشته به جز لباس های زنانه گاهی بعضی از قسمت های دستارها، پیراهن، شلوارها، کفش و کلاه های مردانه هم سوزن دوزی می شد.

وی اظهار می کند: برای نخ سوزن دوزی در گذشته بیشتر از ابریشم و با ظرافت خاصی استفاده می شد اما امروزه به دلیل گرانی قیمت نخ ابریشم و سختی کار با آن بیشتر از نخ کاموا استفاده می شود. در گذشته مردان برای همکاری با زنان گلوله های بزرگ نخ را جدا می کردند و برای سهولت در کار به صورت گلوله های کوچک در می آوردند که به آن گرهنگ می گفتند گاهی این گلوله ها خیلی کوچکتر بود که به هر کدام یک لیک می گفتند.

ارزش های هنر دست زنان بلوچ

وی با اشاره به ارزش های این هنر بیان می کند: بیان احساسات نسبت به ارزش زیبایی، ارضای ذوق هنری، بومی و خودمانی دانستن این هنر، تأمین بخشی از نیازهای معیشتی این هنر یکی از راه های کسب درآمد برای زنانی بود که نمی توانستند برای کار از خانه خارج شوند. آن گاه زنان به صورت دسته جمعی سوزن دوزی می کردند، با هم مراوده داشتند و در اثر این مراودات و کار دسته جمعی سرگرم می شدند و مشکلات خود را فراموش می کردند.

دختران خردسال و جوان چون از همان ابتدا کار سوزن دوزی را یاد می گرفتند در این کار احساس مسئولیت می کردند. گاهی به صورت دسته جمعی و در کنار یکدیگر برای امر خاصی مانند آماده کردن لباس عروس سوزن دوزی می کردند به این کار جمعی هشر می گفتند از این طریق حس همکاری در میان آن ها تقویت می شد.این استاد فرهنگ و زبان باستانی می گوید: سوزن دوزی هنری ارزشمند، سبک و تمیز بود و مواد اولیه آن به راحتی در دسترس قرار می گرفت، انجام آن در خانه هم امکان پذیر بود و زنان بلوچ که در کارهای دیگر امکان رشد نداشتند در زمینه این هنر توان و استعداد خود را به درستی به نمایش می گذاشتند. جلوه ها زیبایی هنر سوزن دوزی در ادبیات بلوچی هم تأثیر گذاشته و بسیاری از شاعران در آثار خود زیبایی این هنر را به تصویر کشیده اند.وی خاطرنشان می کند: به تازگی تعدادی از بلوچ ها که در کشورهای دیگر زندگی می کنند در راستای معرفی این هنر تا حدی همت گذاشته اند که این تلاش ها در مقابل ارزش هنر سوزن دوزی بلوچی بسیار کم مایه است و لزوم تلاش های بیشتر احساس می شود.

جدول شماره ۸۶۱

افقی: ۱-دربست کارخانه – حرارت – نوعی یقه – اسب آذری ۲- ایجاد - جود – ممتاز ۳- آقای فرنگی – زبانه ترازو – سخندان ۴- علامت جمع- از شهرهای خراسان قدیم – برنامه پرطرفدار ورزشی – دفعه ۵- پزشک - آبراهه ۶- لحظه - قمر- لطیف – خزنده گزنده ۷- بسیار – برش سینمایی – سر - به دنیا آوردن ۸- فرمان - پوشش - پسوند حفاظت - مکر ۹- زیر پا مانده – غذای بیمار - خون بها – سرباز نیروی دریایی ۱۰- بانگ – اهلی - حرف همراهی – علامت مفعولی ۱۱- پایان- بصیر ۱۲- کامل – از ادوات جنگی – محصول آتش - زهر ۱۳- جا – مهاجم برزیلی بارسلونا - ماهر ۱۴- رنجور - نگهبانی - نشانه ۱۵- مادر – دام – پیروان – من و شما

عمودی: ۱-کوچکترین بخش ماده – از سنگ های آذرین - درخواست ۲- ظرف آبخوری- نصفه - به مراد نرسیده ۳- مقر – اگر - مسامحه ۴- صومعه - اشکاف- جدا – گره دریایی ۵- فلزرسانا- دریل – نفوذ - جدید ۶- اخگر- پنهان کردن – آتشدان حمام ۷- مقعر- آتش - چپق کوچک دسته کوتاه ۸- بند – خواب سبک - عدل – ثروت ۹- سلاح کاشتنی – ترس - گردن زن غلات ۱۰- منقار پرنده - جاده – طلایی ۱۱- خاک صنعتی – حاشیه - درخت همیشه لرزان- مادر ۱۲- پشت - کرشمه – قوت لایموت – واحد اختلاف پتانسیل الکتریکی ۱۳- سیه روزی - ویتامین جدولی – ایالتی در هند ۱۴- خواهش ها - زینت - مسلک ۱۵- اندیشه – معاون دادستان – قله زاگرس

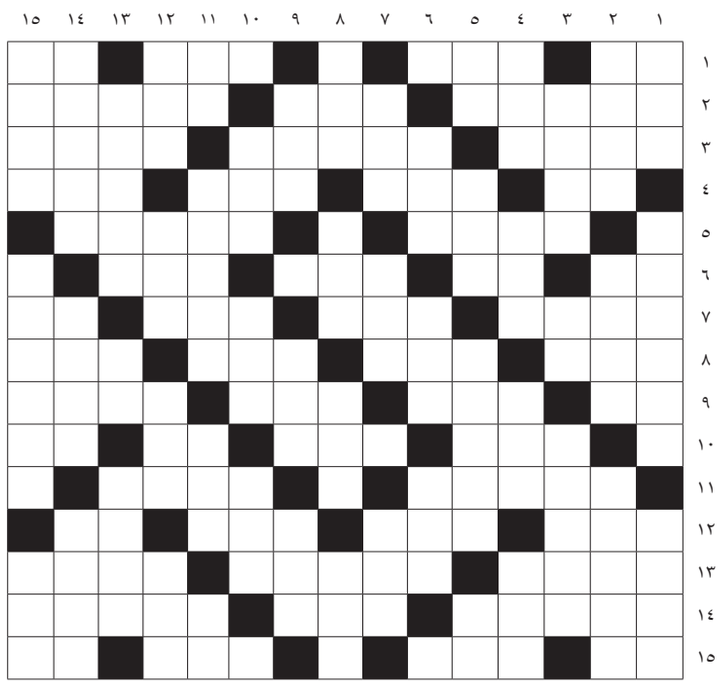

حل جدول شماره ۸۶۰

ن	م	د	■	ت	ا	ک	■	ر	ا	ت	■	ر	ا	د
ی	س	■	ه	ا	■	د	ن	ک	■	ل	ش	■	ک	ل
ر	■	ب	ر	ا	خ	■	م	■	ن	ا	و	ا	■	ق
■	غ	ا	ل	ک	■	م	ا	ر	■	ش	ر	و	ی	■
ص	■	ی	ه	■	د	ه	■	ی	ف	■	ا	ا	■	ر
د	ا	ر	■	م	ی	■	م	ا	س	ر	■	ر	م	ا
ا	■	ن	■	ی	ن	■	ی	ر	■	ا	ی	ر	■	ک
■	ت	ر	ا	■	ت	ر	■	د	د	■	ا	د	ج	■
ر	ه	■	د	و	ر	■	ن	ر	■	ش	م	■	ی	س
ج	ا	ک	■	ن	ا	ت	ک	■	ج	ک	■	س	ل	م
ا	■	ب	س	■	س	ی	■	ب	ا	■	ک	ا	■	ر
■	ه	ی	ر	ک	■	ل	ی	ن	■	ن	ا	ک	س	■
م	■	ر	ی	ر	ح	ر	■	ز	■	س	ا	م	ت	ب
و	ا	■	ر	ن	■	ا	د	ا	■	ر	ل	■	ک	ی
ر	ل	ک	■	ر	و	ب	■	ر	ا	و	■	ز	ی	ل

اخبار

برگزاری شب های شعر رضوی در استان

گروه فرهنگ- شب های شعر رضوی در شهرستان های استان آغاز شده و در حال برگزاری است.مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی به خبرنگار ما گفت: با توجه به نزدیک شدن به دهه کرامت برگزاری شب های شعر رضوی در شهرستان های استان برنامه ریزی و آغاز شد. در نهایت در ایام هفته کرامت آثار منتخب در مراسم شب شعر رضوی استان توسط شاعران خوانده می شود.«حسین مسگرانی» افزود: در همین راستا شب شعر سراوان با حضور ۱۰ نفر از شعرای اهل تسنن استان برگزار شد در این مراسم حاضران به خواندن ابیاتی در وصف امام رضا (ع) پرداختند که شاعر برجسته اهل سنت مولوی مصلح الدین اطهریان نیز از جمله آن ها بود.وی خاطرنشان کرد: فراخوان برنامه شب شعر رضوی بدون محدودیت سنی برای زهک نیز ارسال و قالب اشعار ارسالی به کنگره آزاد اعلام شد که در پایان مهلت فراخوان تعداد قابل توجهی از آثار به دبیرخانه جشنواره ارسال و مراسم شب شعر با حضور شاعران منتخب برگزار شد.وی ادامه داد: شب های شعر با محوریت زندگی و ابعاد مختلف شخصیت امام رضا(ع)، زندگی و ابعاد شخصیت حضرت احمد بن موسی (ع) شاهچراغ، زندگی و ابعاد شخصیت حضرت فاطمه معصومه (س)، ارادت و نزدیکی اقوام ایرانی به اهل بیت عصمت و طهارت (ع) و دیگر موضوع های مرتبط با فرهنگ رضوی برگزار می شود.وی با بیان این که برگزاری شب شعر رضوی در ایرانشهر نیز برنامه ریزی شده است گفت: مراسم محوری جشنواره شب شعری رضوی همزمان با دهه کرامت در زاهدان برگزار و اشعار برگزیده سه شهرستان زهک، سراوان و ایرانشهر در این جشنواره خوانده می شود.

دوره استعدادیابی بازیگری در استان برگزار می شود

زمان ثبت نام و حضور در دوره های استعدادیابی بازیگری در استان تمدید شد.رئیس انجمن هنرهای نمایشی استان به خبرنگار ما گفت: در راستای کشف استعدادهای هنری نهفته در استان دوره های آموزشی و استعدادیابی نویسندگی، بازیگری و کارگردانی در استان برنامه ریزی و به طور رسمی از ابتدای هفته جاری آغاز شده است.«علیرضا سلمان نژاد» افزود: ۳۰ نفر در این دوره ها ثبت نام کرده و در کلاس ها حضور یافته اند اما با توجه به اهمیت شناسایی استعدادهای جدید هنری و توسعه هنرهای نمایشی استان مقرر شد مهلت ثبت نام و حضور در این دوره ها تمدید شود.وی خاطرنشان کرد: با توجه به برنامه ریزی های مرکز هنرهای نمایشی استان به دلیل در پیش بودن جشنواره تئاتر استانی و ترافیک تمرین گروه های شرکت کننده در این جشنواره کلاس ها به مدت یک ماه برگزار می شود و هنرجویان ۳۰ جلسه آموزشی را در این مدت پشت سر می گذارند.

فرماندار: ۹۰۰ میلیون به تنها موزه زنده سفال جهان اختصاص یافت

روستای کلپورگان کاندیدای ثبت در فهرست آثار جهانی

شاهی- روستای کلپورگان کاندیدای ثبت در فهرست آثار جهانی است و امسال ۹۰۰ میلیون تومان اعتبار به معرفی این روستا اختصاص یافته است. به گزارش «سیستان و بلوچستان» فرماندار سراوان در جلسه کارگروه میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری این شهرستان که با حضور مشاور رئیس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور، مدیر کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری و دیگر اعضا در سالن جلسات فرمانداری برگزار شد گفت: سراوان یکی از نقاطی است که با وجود قرار گرفتن در حاشیه، دارای حوزه تمدنی بسیاری است و بیش از ۴۰۰ اثر و ابنیه تاریخی در این شهرستان وجود دارد.«درویش نارویی» با اشاره به باغ شهرها و قلعه های بخش جالق این آثار را نشانی از تمدن دیرینه این منطقه دانست. وی با اشاره به معرفی استان به عنوان مقصد گردشگری بیان کرد: روستای کلپورگان سراوان می تواند در زمینه معرفی این شهرستان و استان نه تنها به کشور بلکه به همه دنیا نقش بسزایی داشته باشد. معرفی درست ظرفیت های گردشگری استان و شهرستان موجب زایش اقتصادی در همه حوزه ها می شود. وی اعتبارات پیش بینی شده در حوزه میراث فرهنگی شهرستان را برای امسال یک میلیارد و ۵۰۰ میلیون تومان اعلام کرد و گفت: سهم روستای کلپورگان به عنوان تنها موزه زنده سفال جهان از این مبلغ ۹۰۰ میلیون تومان است که برای ایجاد زیر ساخت های جذب گردشگر و معرفی روستای کلپورگان در نظر گرفته شده است.نارویی همچنین اعتبار کمپ گردشگری ناهوک را ۶۰۰ میلیون تومان اعلام کرد و افزود : ناهوک یکی از روستاهای هدف گردشگری سراوان است که در این راستا اقدام های قابل توجهی در این روستا انجام شده است.وی ادامه داد: سراوان در روزهای آینده میزبان شورای جهانی صنایع دستی خواهد بود که هدف از حضور اعضای این شورا بازدید از وضعیت روستای کلپورگان است و باید مسئولان و مردم با مشارکت یکدیگر برای آماده سازی روستای کلپورگان تلاش کنند. وی بیان کرد: برای آماده سازی فضای روستای کلپورگان به منظور بازدید کارشناسان خارجی تیمی متشکل از ادارات به سرپرستی بخشدار مرکزی مدیریت این کار را بر عهده خواهند داشت.

ناظران بین المللی هفته آینده در کلپورگان

مدیرکل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری نیز در این جلسه گفت: از آنجایی که سفالگری در کلپورگان از قدمت بسیاری زیادی برخوردار است به عنوان یکی از روستاهای هدف گردشگری در سال گذشته مطالعات زیادی انجام شده است.«کامبیز مشتاق گوهری» افزود: با توجه به ویژگی های منحصر به فرد سفال کلپورگان، از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری برای ثبت جهانی به شورای جهانی صنایع دستی معرفی شده است که ناظران بین المللی سازمان جهانی صنایع دستی هفته آینده از این روستا بازدید می کنند و در صورت تایید آن ها این روستا به ثبت جهانی می رسد.وی از افزایش اعتبارات اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خبر داد و گفت: این اداره کل آمادگی مرمت بناها به صورت مشارکتی با بخش خصوصی را دارد.وی با برشمردن نیازمندی های روستای کلپورگان از آمادگی کامل دستگاه های مرتبط و فراهم ساختن امکانات لازم برای ثبت جهانی کلپورگان خبر داد و بیان کرد: این روستا با حفظ هویت سبب هویت بخشی به سیستان و بلوچستان می شود.در پایان این جلسه «حمزه ندرت زهی» به عنوان رئیس میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری سراوان معرفی شد.

نیازمندی‌ها

خیاطی و پارچه سرای آل رسول ۰۹۳۷۷۸۵۲۸۲۸
رنگ آمیزی به سبک کاغذدیواری حرفه ای ۰۹۳۶۱۳۳۴۶۴۳
انجام سنگ دکوراتیو ۰۹۱۵۴۳۳۸۰۰۶
رنگ آمیزی در و پنجره ۰۹۱۵۴۳۳۸۰۰۶
مجتمع خدماتی سجاد تعویض روغن،کارواش، تعویض لاستیک، بالانس با دستگاه های مدرن پیشرفته ۰۹۲۱۶۲۰۳۰۸۰
آپارتمان فروشی در هفت تیر ۲۹ مشهد ۹۱ متر طبقه دوم دو خواب- روبه آفتاب کف سرامیک- ام دی اف پارکینگ - درب برقی آیفون تصویری ۰۹۱۵۵۱۷۸۳۵۷
سیم پیچی هامون سرویس راه اندازی نصب کولر ۰۹۳۶۷۴۶۰۹۲۷
رفوگری فرش کمالی تعمیرانواع فرشهای پاره و سوخته،کاوردوزی ریشه فرش،چرم دوزی کنار فرش ها ۰۹۱۵۹۶۲۵۴۳۳
ماژان پیرایش خیابان دانش بین دانش ۱۸ و ۲۰ ۰۹۳۷۴۴۵۱۳۹۱
نقشه کشی ساختمان ۰۹۳۰۲۸۰۲۹۳۱